
Dr. Božidar Voljč

Uvodne besede v Konsenzus konferenco

Spoštovane gospe in gospodje!

Pozdravljam vas na konferenci, ki jo je pod pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije, dr. Danila Türka, in s pomočjo odbora, v katerem so bili predstavniki ustanov, društev in vladnih služb, pripravil Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje. Namenjena je zdravstveni in socialni varnosti starejših v Sloveniji, ki jo med drugim obravnava tudi nacionalna Strategija varstva starejših do leta 2010. Ker smo na konferenco vabili takorekoč vse, ki svoje aktivnosti povezuje s starostjo in staranjem, lahko konferenci dodamo pridevnik *nacionalna*. Na njej želimo slovensko družbo in politiko opozoriti na vlogo starejših v slovenski družbi na način, ki ne terja pravic, ampak ponuja partnerstvo pri iskanju za vse sprejemljivih rešitev tistih vprašanj, ki so povezani z vse večjimi generacijskimi nesorazmerji.

Gospe in gospodje, ob prelomu tisočletja so Združeni narodi sprejeli osem tisočletnih razvojnih ciljev z namenom, da bi do leta 2015 v vseh okoljih zmanjšali razlike, izboljšali pogoje za razvoj in boljše življenje vseh ljudi na svetu. Več kot pol časa je od takrat že preteklo. Njihovo uresničevanje poteka v razvitem svetu po pričakovanjih, v državah v razvoju pa ne, še več, ponekod so se razmere poslabšale. Še večje razlike med revnim in bogatim delom sveta ustvarjajo ne le ekonomske, ampak tudi politične napetosti. V manjšem obsegu se isto dogaja v razvitem svetu; več je tistih, ki živijo težko ali v pomanjkanju, več pa se bogastvo že bogatih. Slovenija ni izjema, tudi pri nas smo soočeni z ekonomskimi in družbenimi nasprotji. Prva leta novega tisočletja poudarjajo vprašanja, ki so se napovedovala že desetletja prej, pa jim politika ni namenjala in jim marsikje še vedno ne namenja dovolj pozornosti. Poleg demografskih sprememb, ki jim na tej konferenci namenjamo pozornost na zdravstvenem in socialnem področju, omenimo še klimatske spremembe, nenadzorovano urbanizacijo v državah v razvoju, krizo v proizvodnji hrane, nevarno naraščanje etičnih razlik med bogatim in revnim delom sveta, iz njih izhajajoči terorizem, poslabšanje globalnih političnih razmerij in v zadnjem času še finančno krizo. Vsaka od teh neugodnih sprememb tako ali drugače prizadeva zdravstveno in socialno varnost vseh ljudi na svetu.

Letos je minilo 30 let, kar so v Alma-Ati na mednarodni konferenci o primarnem zdravstvenem varstvu sprejeli deklaracijo *Zdravje za vse*, ki predstavlja enega največjih moralnih mejnikov v zgodovini svetovnega zdravstva. Na njenih izhodiščih se lahko pohvalimo tudi z uspehi: na globalni ravni smo prepolovili umrljivost otrok, dosegli njihovo visoko precepljenost, izkoreninili smo črne koze, smo tik pred izkoreninjenjem poliomielitisa, potekajo aktivnosti za zmanjšanje razširjenosti številnih drugih bolezni, po vsem svetu se je podaljšala življenjska doba. Morda največji dosežek pa je, da je zdravje do danes za polovico vsega sveta postalo najvišja vrednota in skrb obenem. Tretjina vseh ljudi na svetu je v primeru morebitne bolezni zaskrbljena nad svojo zdravstveno in socialno varnostjo, z njo povezanimi stroški ter kakovostjo zdravstvenih storitev. Med njimi prevladujejo starejši, ki jih najbolj ogrožajo kronične nenalezljive bolezni. Te že danes v vseh državah predstavljajo največji zdravstveni in socio-kulturni izziv sedanjega in prihodnjega časa. Kos jim bo lahko samo dobro organizirano primarno zdravstvo. Slabosti zdravstva v razvitem delu sveta povzročajo nezadovoljstvo, ki lahko ogrozi druge politične ambicije in cilje. Ponovljene raziskave so pokazale, da je tudi za Slovence zdravje najvišja vrednota.

Gospe in gospodje, vsaka bolezen ima svoj socialni odmev in vsako socialno ogroženost spremlja slabše zdravje. Zaradi vsega povedanega v današnjem prostoru in času socialne in zdravstvene varnosti ni mogoče prepustiti le zdravstveni ali katerikoli politiki, ne da bi o njih razmišljala in v odločanju sodelovala tudi civilna družba. Tudi zato, da bi tako sporočilo posredovali slovenski vladi in javnosti, smo pripravili današnjo konferenco.